

НАСТАВНО-УМЕТНИЧКОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ БЕОГРАД
Рајићева бр. 10
11000 Београд

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
Косанчићев венац 29
11000 Београд

Београд
Број

Предмет: Извештај комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта
„Могућност репрезентације реалности: Документарни вез у историјској четврти Мексико
Ситија“ кандидаткиње Вахиде Рамујкић

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „Могућност репрезентације реалности: Документарни вез у историјској четврти Мексико Ситија“ кандидаткиње Вахиде Рамујкић је на састанку одржаном 20.07.2018. усвојила извештај којим се позитивно оцењује докторски уметнички пројекат Вахиде Рамујкић. Извештај Комисије садржи: уводно образложење, биографију кандидаткиње, анализу докторског уметничког пројекта, оцену остварених резултата и критички осврт чланова Комисије као и закључак Комисије.

Уводно образложење

Докторски уметнички пројекат је са предложеним насловом пројекта „Могућност репрезентације реалности: Документарни вез у историјској четврти Мексико Ситија“ одобрен на 123. седници Сената универзитета уметности у Београду 31. маја 2018. године

број одлуке је 7/225. За ментора је постављен др ум. Зоран Тодоровић, ванр, проф. Факултета ликовних уметности у Београду. Докторски уметнички пројекат је завршен. Комисија за оцену и одбрану у саставу: др ум. Милета Продановић, ред. проф. ФЛУ, др. Бојана Матејић, доцент, ФЛУ, др ум. Владимир Николић, доцент ФЛУ, др. Мариела Цветић, ванр, проф. Архитектонски факултет универзитета у Београду и др ум. Зоран Тодоровић, ванр, проф ФЛУ – ментор, формирана је на 450. седници већа Факултета ликовних уметности у Београду 06. 06. 2018.

Биографија кандидаткиње

Вахида Рамујкић је рођена у Београду 1973. где је и завршила студије Ликовних Уметности. Од 1998 до 2008 борави у Барселони где 2001 са Лајом Садурни оснива групу Ротор (www.rotorr.org) која активно делује до 2006 године иницирајући серије радова у јавном простору на граници уметности, активизма, урбанизма и социјалних студија. Повратком на домаћи терен, у путовању по бившим Југословенским просторима, 2006 године, започиње сакупљање уџбеника историје из разних временских раздобља, која ће се формирати у библиотеку 'Историје у расправи'; 2008 г. у Каиру издаје књигу 'Дневник интеграције у Каиру'; 2009 издаје књигу 'Олуја, повратак кући и друге страшне приче за децу', где бележи и илуструје приче своје баке из детињства и ратног периода поводом њиховог заједничког путовања у Примишље, бакино родно место на Кордуну; Покреће пројекте и радионице које се баве рециклажом отпадних производа масовне производње, где мануелна трансформација производа чини претекст за ону која се одвија на индивидуалном и друштвеном плану; од 2008 започиње сарадњу са Авивом Кругланким на развијању технике/пројекта Документарног веза, 2013 прикључује им се Дејан Досљак. Од 2011. са Мошеом Робесом и Авивом Кругланским започиње други дугорочан пројекат, Микрокултуре, који се бави истраживањем и практиковањем процеса ферментације хране као могућег друштвеног и економског модела. Од 2012 члан је колектива Иратионал.орг, окупљених око независног сервера који заједнички одржавају.

Детаљна биографија кандидаткиње се налази у прилогу овог текста.

Анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројект „Могућност репрезентације реалности:

Документарни вез у историјској четврти Мексико Ситија“ Кандидаткиње Вахиде Рамујкић је предочен на 179 куцаних страна (Times New Roman 12, са проредом 1,5) са списком литературе од 11 библиографских јединица са илустрованим прилозима као и са биографијом кандидаткиње.

Писана експликација докторског уметничког пројекта постављена је као поетичко протеоријски рад који је као део докторског уметничког пројекта пратио активности на његовој реализацији у форми теоријских и дневничких запажања која су систематично бележена током боравка у Мексико Ситију где је овај рад и настао.

Пројекат је изведен током 2017-18 године. Презентација је изведена у галерији ФЛУ.

Образложење докторског уметничког пројекта:

Вахида Рамујкић припада оној групи уметника који у реализацији својих пројеката користе механизме нових уметничких стратегија и пракси. Предмет њеног уметничког истраживања се начелно бави проблемом уметничког активизма и интервенције у ширем друштвеном контексту а посебно тежиште свог рада базира на темама које се односе на проблем колективних идентитета и друштвених конфронтација. Такође истражује могућности заједничких историја као алатки политичке и друштвене субјективизације. У том смислу Вахида Рамујкић као свој докторски уметнички пројекат изводи истраживање засновано на партиципацији и сарадњи са локалним заједницама кроз технику документарног веза коју је развила у сарадњи са двојицом колега и која је тестирана у раније развијаним пројектима. Централна идеја која мотивише и покреће читав пројекат је реализација велике таписерије која ће учинити видљивим али и повезати различите социјалне и историјске момементе једног

кварта Мексико Ситија. Рад функционише кроз сарадњу са становницима квартa који у сарадњи са уметницом промишљају и изводе делове таписерије. У циљу спровођења ове замисли Вахида Рамујкић је у периоду од три месеца организовала рад са локалном заједницом кроз форму отворене ‘канцеларије документарног веза’ која је током овог периода циркулисала по јавним местима угошћавајући спонтану радионицу која је у континуитету прихватала нове учеснике у заједничкој елаборацији и репрезентацији своје свакодневице.

У овом као и другим радовима које је реализовала Вахида уметност разуме као активност која се одвија у друштвеном контексту која није самодоволна и која у свом коначном исходу не даје дело са фиксним и непроменљивим вредностима. Такав став подразумева нерепрезентацијски карактер уметности који је укључује у различите друштвене сфере и процесе за које Уметница верује да имају одређен еманципацијски потенцијал а самим тим и одређени потенцијал друштвене промене. Парадокс који покреће рад је репрезентовање реалности средствима које суштински немају репрезентацијски карактер. Речима уметнице: појам и процес производње репрезентације има многострука и веома детерминисана значења и примене у различитим доменима људских делатности. Уметничка пракса као облик друштвене делатности која у свој производни процес укључује оперисање репрезентацијама, сама не поседује репрезентацијски статус. Чак шта више, услов за испуњење њене друштвене функције је да континуирано омогућава производњу (нових) реалности. У томе се састоји њена потенцијална еманципаторска улога, која међутим не може бити спроведена из доминантних сфера уметности, већ се за то мора повезати управо са другим еманципаторским друштвеним праксама и покретима који се лоцирају изван доминантних сфера.

Експликација докторског уметничког пројекта разматра појаве које сам рад генерише и кроз сагледавање сопствениг методолошког поступка и искуства које се формирало унутар пројеката и уметничких колектива са којима је Вахида сарађивала, као што су Ротор, Историје у расправи и Документарни вез. Како нас Уметница обавештава, документарни вез је техника и метода која се развила кроз процес сарадње са многобројним актерима али се на самом почетку користила као облик индивидуалних дневничких записа што је упражњавано као вежба за саморазумевање и свођење проживљеног на неколико битних моментата који се могу једноставно изразити. Сви ови пројекти на неки начин проблематизују питање репрезентације

која је схваћена као питање првенства, права на заступање, говор у име некога или уместо некога, логику гласноговорника или званичника. Дакле сви они пропитују конструисање реалности путем репрезентације као што и разрађују и тестирају егалитарне моделе говора, историја итд. “Везна радионица” почиње са радом 2008 године у Каиру и од тада се изводи на многим локацијама Европе, Балкана, Латинске Америке и Блиског Истока, у селима, предграђима и градовима, у контекстима који су оптерећени неком врстом конфликта. У раду “Везне канцеларије” учествује велики број људи, који се на неки начин препознају, идентификују и повезују са другима који деле њихове проблеме или који се налазе у сличној социјалној позицији. На различите начине, кроз идеје, приче, цртеже, вез, или нешто друго, ови људи су допринели њеном развоју и усавршавању исто колико и извођењу конкретног уметничког предмета.

Метода документарног веза развијала се и на искуствима других уметника који практикују вез као што је група Шкарт или пољска уметница Моника Дрожинска. Такође су се показала значајним и искуства запатистичког веза који се практикује као одређени вид отпора стварањем сопственог медија.

Оцена остварених резултата и критички осврт

На врло детаљан, узбудљив и приступачан начин текст као и сам рад дочарава атмосферу уличног живота и рада на улици, огромних економских и културних контраста, замршених историјских и актуелних односа, који чине материјал за реализацију документарног веза. Текст прати врло динамичне релације које Уметница остварује са локалним активистима, људима из заједница у којима се смештају активности овог пројекта који на неки начин чине његову инфраструктуру и базу различитих знања. Канцеларија докуменарног веза се поставља као платформа колективног знања и приповедања. Истовремено њен рад је често на ивици опстанка што чини да се често премешта из једног дела кварта у други и да стално укључује у рад нове људе и сл. Избор веза као поступка оправдан је чињеницом да он захтева спору реализацију и даје времена сваком актеру да успостави чврће односе са осталим члановима радионице као што и обезбеђује време за спорију акумулацију и артикулацију сопственог израза.

У тексту експликације се расправља чињеница да неке културе вез разумеју као претежно женску активност. Између осталог се примећује да без обзира што постоје велике разлике у

идеји мушког и женског посла од културе до кулутре постоје и одређени подударни обрасци. Главни од њих је да су релативно интензивни послови, нарочито они који укључују моменте опасности, скоро увек додељени мушкарцима, док су најрепетитивније и најмонотоније врсте послова додељени женама... Мушкарци имају тенденцију да монополизују врсте послова уоквирене терминима имплицитно драматичне структуре. (...) имају тенденцију за добијањем оних послова о којима се после могу причати приче, док жене добијају такве послове у којима се прича за време њиховог трајања, да прође време. Оваква подела рада омогућава да су мушки послови вредни памћења, да дефинише мушкарце као учеснике, и жене као не-учеснице ... Ова матрица, међутим, није лимитирана на род. Она се наставља у мањем или већем интензитету у свакој друштвеној хијерархији: што је реч о вишој друштвеној групи или статусу, то њихове типичне активности имају више тенденцију драматичних форми, онаквих које се после могу препричавати као приче. Поље политике је обично најдраматичније од свих.’

Како се у тексту експликације сугерише основни проблем није проблем рода већ рада и његове организације и дистрибуције који обебеђују друштвену хијерархију као што обезбеђује и однос природе и друштва. “Рад је такође посредник у производњи знања, прављењу увида о свету у коме живимо, и радимо да би остварили своју физичку и духовну егзистенцију.”

Такође се разматра разлика између интелектуалног рада и физичког рада где се кроз методологију коју пројекат подразумева предлаже успостављање окружења у коме знање произилази из искуства мануелног рада, и чини основу или базу интелектуалном раду, и на тај начин формира сложеније и виталније односе. Како уметница наглашава, “Само-организовањем рада и знања кроз заједничко искуство, такође се креирају одрживе, егалитарне, не-ауторитарне средине у којима је степен ‘експертизе’ мерен креативним решењима и вештинама стеченим кроз искуство, и где се наративи/приче/историје/репрезентације конструишу у функцији репродукције вредности опште животног значаја, а не зарад репродукције позиција моћи или капитала, што је принцип нпр. патријарног конципирања историје.”

Радионица за вез на својеврстан начин ресоцијализује отуђену заједницу коју барем привремено повезује и након обављеног посла са којим се заједница идентификује, таписерија се по одређеном договору свих учесника предаје на чување и даље излагање

некоме ко је такође интегрални део колектива који је таписерију и израдио а ко истовремено има и одговарајуће услове за то, као што је радња, тезга на пијаци и сл. У том смислу је пребацивање и излагање таписерије у Београду био посебан задатак који је подразумевао и проблематизацију таквог присвајања и пропитивање улоге аутора у овом контексту.

Поред проблема репрезентације текст елаборира и контроверзе производње докумената који се на различите начине могу комодификовати. Основни модус ове теоретизације је сагледавање представе као креирања профита који генерише неравноправне односе. Базирајући се на марксистичким теоријама капитала ауторка прати анализе друштвене репродукције која измиче диктату профита и која уочава не-тржишну сферу као свеобухватнију, која је шира од принуде стварања вишка вредности. Пратећи аргументацију теорије друштвене репродукције Вахида конструише оквир за сагледавање и разумевање реалности, у светлу свих друштвених односа производње и креирања вредности, вођена критеријумом који, како се наводи, могу бити примењени на различите области друштвеног живота - рад, становање, едукацију, историју, итд.

Истовремено се разматра стање савремене уметности где се препознаје сопствена ситуација у оним праксама које се изводе изван уметничких институција и познатих језичких образаца. У том смислу се теоретизацију праксе које не личе на уметност и које се изводе као део свакодневног живота и које се у том смислу не одвијају и не легитимишу унутар поља уметности. Међутим, ове стратегије имају свест о себи, рачунају на неку врсту „двоструке онтологије“ оне и јесу и нису уметност али рачунају да интервенцијом у реалности генеришу нове односе и језичке облике где се потврђују и у естетском и политичком подручју. У смислу историјских узора реферирају на Пролеткулт и сличне уметничке покрете који су били део пролетерских револуција и у том смислу дистанциране или еманциповане од средњокласне позиције којој у то време модерна уметност припада.

У намери да отвори границе уметничке продукције као и да се бави питањима учешћа и сарадње, активитета уметничког чина овај рад интервенише унутар задатих друштвених, едукативних, микро-политичких инфраструктура суочавајући нас са проблемом који је својствен свим пројектима еманципације на које овај рад реферише. Наиме, савремено постполитичко “друштво” не препознаје историјски организовано време а самим тим и

утопијске пројекте који обећавају промену постојећих односа моћи у некој пројектованој будућности. Тај свет, уколико генерише неке облике отпора, они се најпре фокусирају на локални микро комплекс и свакодневље, то је искуство овог тренутка и овог места, овде и сада. Идеологија свакодневице не ради на пројектима будућности а управо је свакодневље контекст који обликује естетски и политички комплекс са којим се суочава овај уметнички пројекат. Међутим он истовремено производи и сопствени контекст, наиме рад са локалном заједницом је рад у политичком пољу. На декларисаном идеолошком плану пројекат промишља питање еманципације које подразумева неку врсту историјске и социјалне едукације која омогућава едукованим групама и појединцима да партиципирају у новом времену и новим друштвеним односима. То подразумева политички и естетски свесну претходницу или авангарду која ову едукацију разуме као свој политички програм којим се ствара и артикулише политички субјект који је својеврсна борбена фигура. У тексту се наглашава улога радничке класе као такве форме, дакле то је нека врста политичке прескрипције. У поменутиим историјским примерима је постојала веза између политичких и уметничких покрета, уметност и револуција су били на истом задатку промене света. Овај рад призива ову функцију уметности која је била карактеристична за ране авангарде или барем оне струје унутар ње која је настала као реакција на појаву естетизма и која је уметност видела као одређену друштвену праксу или конструкцију, она је истовремено себе видела и као праксу која ради у корист народних маса и сл. Међутим она је упркос настојањима сопственог постварења очувала идеју институције уметности без које није могуће перципирати и антиуметничке праксе. Овај парадокс или неуспех је на неки начин конститутиван за савремену уметност и чини њено полазиште. Савремена уметност је друштвено и дискурзивно орјентисана, посвећена проблемима рода, класе, идеологије, спремна да интервенише у реалности политике и заједнице, међутим све то управо и чини њен легитимацијски основ, који јој омогућава институционалну видљивост. Парадокс савремене уметности је то што она истовремено и лиминална и институционализована. Њена гранична природа којом критикује и преиспитује је њен естетски облик.

Докторски уметнички пројект „Могућност репрезентације реалности: Документарни вез у историјској четврти Мексико Ситија“ на студиозан начин повезује истраживања у уметности, култури и друштву са могућим ефектима уметничког рада у локалу које обликује глобална структура.

Посебан допринос уметничког пројекта је успешно проблематизовање односа јавне интервенције и документације, презентације и презентности. Пројекат је успео да активира становнике јадног кварта, да их заинтересује за проблеме сопственог краја што је произвело ситуацију у којој су се становници само-организовали, демонстрирали солидарност, ентузијазам, ангажованост, преузимање иницијативе итд. Пројекат је такође отворио и питање коме је данас уметност намењена, ко је њена публика? Ка којој социјалној класи, статусу, позицији теже уметници, односно, коју социјалну класу, статус или позицију репродукују, или што је још прецизније, коју би било потребно репродуковати?

Закључак комисије

Докторски уметнички пројект „Могућност репрезентације реалности:

Документарни вез у историјској четврти Мексико Ситија“ кандидаткиње Вахиде Рамујкић је изведен као интервенција у социјалним релацијама конкретних и многобројних људи што се може разумети као перформативно извођење уметничке стратегије које је добило форму конкретног предмета, таписерије. Ради се о интервенцији која је изведена на консеквантан и концептуално врло захтеван начин као сложено сведочанство уметнице о савременом обликовању живота као и о условима функционисања савремене уметности. Кандидаткиња је на инвентиван начин повезала истраживања у уметности, култури и друштву са могућим ефектима уметничког рада у контексту глобално повезаног и растрзаног света. Посебан допринос уметничког пројекта Вахиде Рамујкић је успешно разрешавање односа активистичког и уметничког истраживања и колективног и индивидуалног извођења. Кандидаткиња Вахиде Рамујкић је докторским уметничким пројектом „Могућност репрезентације реалности: Документарни вез у историјској четврти Мексико Ситија“ остварила разрађен уметнички пројект којим је демонстрирала професионалну и уметничку компетентност у домену савремене ликовне уметности. Кандидаткиња је докторским уметничким пројектом показала способности да постави, развија и разреши сложене уметничке и теоријско-поетичке проблеме. Истраживањима за пројекат, реализацијама пројекта и документарно - аналитичким презентацијама докторског уметничког пројекта

кандидаткиња је показала способност да успешно разреши проблеме деловања и стварања у савременој уметности.

Комисија оцењује докторски уметнички пројекат кандидаткиње Вахиде Рамујкић „Могућност репрезентације реалности: Документарни вез у историјској четврти Мексико Ситија“ као вредан и иновативан истраживачко уметнички рад којим су отворене могућности новог доживљаја и разумевања односа уметности и глобалне културе, односно, уметности и дигиталног друштва. Комисија са задовољством предлаже Наставно уметничком већу интердисциплинарних студија Универзитета уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвати извештај, те да покрене процедуру за јавну одбрану докторског уметничког пројекта кандидаткиње Вахиде Рамујкић.

20. 07. 2018. Београд

др ум. Милета Продановић, ред. проф. ФЛУ

др. Бојана Матејић, доцент. ФЛУ

др ум. Владимир Николић, доцент. ФЛУ

др. Мариела Цветић, ванр, проф. Архитекстонског факултета Универзитета у Београду

др ум. Зоран Тодоровић ванр, проф. ФЛУ (ментор)

Прилог

УМЕТНИЧКА БИОГРАФИЈА

Основни подаци:

Основни подаци:

Бирчанинова 32, 11000 Београд

Тел: +381 (0) 11 3613551 / Моб: +381 (0) 63 380 002

email: vahida@irational.org

веб: www.irational.org/vahida/ / www.rotorrr.org

Образовање:

1991/96 Факултет ликовних уметности, одсек сликарства, Београд

1996/00 Пост-дипломске студије на одсеку сликарства, ФЛУ, Београд

1996/97 Дунав Филм, Београд, одсек за камеру

1997/98 Студијско гостовање на факултетима, Universidad de Compultense, Мадрид и Universidad de Bellas Artes, Барселона

Самосталне изложбе:

2013 Документарни вез, Магаза, Битољ

2012 Odd Day News, Access Space, Шефилд

2012 TRA.FO House, Касел, Немачка

2012 Документарни вез, Галерија Манхатан, Лођ, Пољска

2011 Документарни вез, Галерија Низио, Варшава

2010 Документарни вез, Галерија КЦБ, Београд

2010 Олуја, повратак кући и друге страшне приче за децу, Галерија Звоно, Београд

- 2009 Banff Chronicles, Банф Центар, Канада
- 2007 ROTORRETRO, Диспари&Диспари, Ређо Емилија, Италија
- 2006 Use No Hooks, са Дионисом Ескорсом, Antic Ajuntament, Тарагона
- 2001 Анти-интерактивна интервенција базирана на причи о жаби која пева, Галерија Кларамунт, Барселона;
- 2001 Путовање и магича башта, ФЛУ Галерија, Београд
- 1997 Glasseyeeasyсу, Галерија Дома Омладине, Београд

Групе изложбе:

- 2016 From Diaspora to Diversities, Галерија Ремонт, Београд
- 2016 Дан за даном, Галерија Нова, Загреб
- 2015 Бијенале граница, Тамаулипас, Мексико
- 2015 Бијенале у Коњицу, Рат дугмића, БиХ
- 2015 Shame on You, Културни Центар Целеиа, Цеље, Словенија
- 2014 Поглед уназад, 20 година Културног центра Рекс, Рексова еволутивна башта
- 2014 Neighborhood Expertise, <rotor>, Граз, Аустрија
- 2013 Anarcheology of an Art Server, Irational.org, Пост-Медиа Лаб-Муте, Лунеберг, Немачка
- 2013 Time|Resistance, Israeli Center for Digital Arts, Холон, Израел;
- 2013 SPAPORT Review, Умјетничка галерија БиХ, Сарајево;
- 2013 Actions Exhibition, 10. Биенале Архитектуре у Сао Паолу, Сао Паоло, Бразил
- 2012 Културе сећања, Градска Библиотека, Шабац;
- 2012 Cartografías Contemporaneas, Caixa Forum, Барселона;
- 2012 Bring in Take Out Archieve, Рдеће зоре Фестивал, Галерија Алкатраз, Љубљана;
- 2012 Artefacts 2012: The Social Contract, STUK, Лувен, Белгија
- 2011 Campo Adentro, La Casa Encendida, Мадрид;
- 2011 52. Октобарски Салон, Музеј историје Југославије, Београд;
- 2011 Raumschiff Yugoslavia, NGBK, Берлин;
- 2010 Кроз Цртеж, Магацин, Београд;
- 2010 Уно у el Multiple, Артелева и Фондација Ношокати, Каиро, Египат;
- 2010 Ја сам то што јесам, 25. Меморијал Надежде Петровић, Чачак;

2010 *Uno y el Multiple, La Capella del Antic Hospital*, Барселона;
2010 *Invisible Cities*, МунäМалä2, Хелсинки, Финска
2009 *Картографије не-места*, Roca Umbert, Гранољерс, Шпанија
2009 *ПРЕМЕШТАЊЕ/НАМЕШТАЊЕ*, Културни центар Град, Београд;
2008 *Actions: What You can do with the City?*, ССА, Монтреал, Канада;
2008 *Kits for Encounter*, Western Front, Ванкувер, Канада;
2008 *Esto no es una exhibición*, Центар Савремене уметности Хуарте, Шпанија;
2006 *NitsCasm*, Centro de arte Santa Mónica, Барселона;
2006 *Carte Blanche*, Le Comisariat, Париз;
2006 *Итгаца завршна изложба*, Матрих Арт Пројект, Брисел;
2006 *Clouding Europe*, Gandy Gallery, Братислава, Словачка
2005 *Mira como se mueven*, Fundación Telefonica, Мадрид;
2005 *Caja Madrid*, ARCO, Мадрид;
2005 *Parc Attacs*, Collegi d'arquitectes de Barcelona, Барселона;
2004 *alTTerats*, Ciutat Vella, Барселона, Шпанија;
2004 *Гранични случајеви*, СКЦ, Срећна галерија, Београд;
2004 *Aire Incondicional*, Gira la barrera, Zuric Shedhalle;
2004 *Quórum*, La Capella, Барселона, Шпанија;
2004 *Procesos Oberts*, PO_, Сала Монсунил, Тераса, Шпанија;
2004 *3-она*, Културни Центар Барселонета, Барселона, Шпанија
2004 *Музеу Марíтим*, Барселона, Шпанија;
2003 *Mess Hall*, Temporary Stations, Чикаго, УСА;
2003 *LOOP*, Хотел Санс, Барселона, Шпанија;
2003 *Olladas Oceánicas*, Museo do Mar, Виго, Шпанија;
2003 *Exporaciones*, La Capella, Барселона, Шпанија;
2003 *Despres de la noticia*, Centro de Culturas Contemporaneas de Barcelona, Шпанија;
2003 *Proyecto calle*, Casa de Cultura, Пералта (Навара), Шпанија;
2003 *All Open*, Хангар, Барселона, Шпанија;
2002 *El millor cel de Barcelona*, San Felipa, Барселона, Шпанија;
2002 *Tallers oberts Poblenou*, Хангар, Барселона, Шпанија,
2002 *Play Time*, Art Ехро, Барселона, Шпанија;

2002 Алл Опен, Хангар, Барселона, Шпанија
2000 лево/десно, IV Југословенско биенале младих, Вршац;
1999 Una luz en Eixample, Барселона, Шпанија;
1999 En fin, УНЕСКО, Париз, Француска;
1998 Crying of Lot, Треће биенале младих, Вршац.

НАГРАДЕ:

2011 Прва награда 52. Октобарског салона за рад "Историје у расправи".
2004 GPSm, Топографске игре, Награда 'Generación 2004', Саиша Madrid, Мадрид;
1997 Изложба 'Glasseyeasycry', награда Београдске критике "Од Априла до Априла";
1996 Студијска награда из фонда "Миодраг Јањушевић" за сликарство, ФЛУ, Београд;
1995 Студијска награда за Мозаик, ФЛУ, Београд

РЕЗИДЕНЦИЈЕ:

ХАНГАР, Барселона, Шпанија (2002/04), Residence, City Mine(D), Tilt, Брисел, Белгија (2005), Eyebeam, New York, САД (2006), SIC, Каиро, Египат (2008), Банф Центар, Канада (2009), Artellewa, Каиро, Египат (2010), TICA, Тирана, Албанија (2012), Access Space, Шефилд, Енглеска (2012).